

Til
Indenrigsminister Sophie Løhde
Udvalg for Småøer samt Udvalg for Landdistrikter og Øer

Fejøl, den 13. december 2023

Vedr. udmøntning og administration af landevejsprincippet

Sammenslutningen af Danske Småøer ser naturligvis meget positivt på, at der nu i finansloven afsættes midler til at implementere det fulde landevejsprincip på ikke brofaste øer, herunder småøerne.

Det er overordentligt glædeligt, at færgedriften til øerne prioriteres højt.

Mange øboere spørger os, hvordan det kommer til at foregå i praksis.

Bliver det et "fast" takstsystem, hvor alle færger *skal* benytte de teknisk udregnede takster pr. sejlet km – eller bliver der, som nu, mulighed for en lokal tilrettelæggelse?

Vores bekymringer ved en fast takst pr. km er følgende:

Lokal tilrettelæggelse

Det har hidtil været muligt for kommunerne i dialog med repræsentanter fra øerne lokalt at tilrettelægge, hvordan man ville bruge tilskuddet. Fx om man ville bruge tilskuddet på biler - eller ej. For nogle øer er det overordentlig problematisk, hvis en lav takst på biler betyder, at mange flere end i dag tager bilen med til øen.

Der er på mange øer meget smalle veje, ingen oplagte pladser til parkering (øerne er omfattet af naturområdezoner, strandzoner og lokalplaner etc.), og i øvrigt er det slet ikke givet, at der er midler til at etablere parkeringspladser for.

Desuden ønsker flere øer simpelthen ikke mere biltrafik end i dag, da trafiksikkerheden for bløde trafikanter er et af øens tiltrækningsmuligheder for både fastboende og turister.

Øer, der i dag reelt er bilfri (bl.a. Tunøl, Bjørnøl, Hjortøl, Birkholm, Anholt), bør kunne sikres denne praksis også fremover.

Omvendt er der større øer med længere afstande (fx Fur, Orøl, Sejerøl, Fejøl m.fl.), hvor det er mere oplagt at medbringe bil, og hvor lokalbefolkningens pendlere vil have stor fordel af at få en bil billigt over med færgen.

Til gengæld kan pendlere på disse øer risikere at opleve manglende plads på færgen, hvis ikke taksten kan justeres i fx sommerperioden.

Grundtakst på gående passagerer

Grundtasten i den eksisterende landevejsprincip-ordning på ca. 22 kr. pr. gående passager, mener vi, er meget u hensigtsmæssig. Det giver – især for de meget korte ruter – en iøjefaldende skævhed, at taksten for passagerer starter på 22 kr., mens taksten for biler blot ligger på knap 4 kr./km.

Et eksempel: I følge den nuværende udregningsmetode i landevejsprincippet, hvor der indgår en grundtakst, vil en returbillet til Aarø (sejlafstand 2,6 km retur) med bil koste 10 kr., mens en passager vil koste 25 kr. (21,25 + 2,6 km x 1,35 kr.)¹. Uden grundtaksten ville passagertaksten være 3,50 kr.

Hvis der fremover stadig skal regnes med en grundtakst, mener vi, at det bør genovervejes om den skal ligge på personbilletten.

Vi har derudover følgende bekymringer, som vi håber, at du kan hjælpe os med at afklare:

Er der afsat midler nok?

Det skal generelt sikres, at kommunerne kompenseres tilstrækkeligt for de driftsudgifter, de rent faktisk har til færgedriften ift. de færre indtægter de vil få med et fuldt implementeret landevejsprincip.

Vi er med andre ord bekymrede for, om der er afsat penge nok i forslaget. I den hidtidige ordning (landevejsprincip i 46 uger om året) oplever vi for flere færgeruter, at midlerne i de 46 uger, der allerede skulle være sat midler af til, ikke rækker til nedsættelse af taksterne i et omfang svarende til et reelt landevejsprincip.

Takststigninger og brændstoffillæg?

I det seneste år har de fleste færgeruter oplevet en takststigning begrundet i besparelser i kommunen og i øgede brændstofpriser.

Vi er i tvivl om, hvordan prissætningen kan og vil foregå fremover?

Hvordan forhindres en situation, hvor staten giver tilskud til at nedsætte takterne parallelt med at kommunen indfører en takststigning, for at dække øgede driftsudgifter etc.?

Fra øboernes side vil vi gerne understrege, at hvis alternativet til takststigning for en kommune er at skære i afgang eller sammenlægge færgeruter, så er det alternativ endnu værre for øerne end højere takster.

Vi håber, at du som minister vil tage dette med i det fortsatte arbejde med udmøntningen og administrationen af de afsatte midler til landevejsprincippet og vi står naturligvis til rådighed for dialog om emnet.

Med venlig hilsen

Kirsten Sydendal

Formand

Sammenslutningen af Danske Småøer

¹ Tal fra 2021: Taksterne, der lægges til grund for de tekniske beregninger af den samlede billetindtægt efter stk. 1, udgør pr. kilometer 1,35 kr. for passager, 3,84 kr. for personbil, 1,35 kr. for cykel, 1,93 kr. for motorcykel, 3,84 kr. for campingvogn, 3,84 kr. for autocampere og 6,49 kr. for bus. Desuden indregnes en grundpris på 21,25 kr. for en returbillet pr. passager i de tekniske beregninger. (Jf. §2, stk. 3 i bekendtgørelsen af 6/4 2021: <https://www.retsinformation.dk/eli/ta/2021/602> . I den nyeste, gældende bekendtgørelse fra juli 2023 er taksterne, der ligger bag landevejsprincippet ikke angivet.)